

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 132 183/98-005006
Signatura:bm5vs202

Oblastní pracoviště č. 13
Okresní pracoviště Šumperk

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Zvláštní škola a praktická škola Zábřeh, Sušilova 40 Sušilova 40, 789 01 Zábřeh
IZO:	102 844 038
Identifikátor ředitelství:	600 027 091
Ředitelka školy:	Mgr. Marie Studená
Zřizovatel:	Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk
Termín inspekce:	24. a 25. února 1999
Inspektoři:	Mgr. Vojtěch Chromeček PaedDr. Rudolfa Kukulová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 1. 9. 1998, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1997/98, třídní knihy, tematické plány učiva pro pracovní vyučování, rozvrh hodin, žákovské knížky, inventurní seznamy pomůcek, personální dokumentace.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní zjištění

Ve školním roce 1998/99 má škola celkem 14 tříd (146 žáků). Z tohoto počtu je 1 třída pomocné školy, 12 tříd zvláštní školy a 1 třída dvouleté praktické školy. Výuku, která probíhá podle schválených učebních dokumentů, zabezpečuje 23 pedagogických pracovníků.

Hodnocení inspekce bylo zaměřeno na úroveň materiálně-technických podmínek školy v souvislosti se sledovaným průběhem výuky pracovního vyučování ve zvláštní škole.

1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti

Prostorové podmínky školy i materiálně-technické vybavení umožňují realizovat vzdělávací program zvláštní i praktické školy v celém rozsahu. Učební osnovy pracovního vyučování lze plnit ve všech jeho složkách.

Pro výuku dílenských prací jsou využívány dvě dílny, které prostorově odpovídají zřízenému počtu pracovních míst. Dílenské práce jsou zabezpečeny veškerými potřebnými nástroji i strojním zařízením pro přípravu polotovary (dvě přípravný materiálu). Příznivé podmínky jsou vytvořeny pro práci s modelovací hmotou, k dispozici je i keramická pec. V současné době je uváděna do provozu počítačová učebna. Část inventáře pro výuku pracovního vyučování byla získána převodem ze zrušené Zvláštní školy Sobotín.

Pro výuku prací v domácnosti slouží dvě cvičné kuchyně. Mají základní vybavení sestávající z kuchyňských linek, sporáků, chladničky, mrazničky a pračky. Vybavení kuchyňskými přístroji a nádobím je dostačující. K dispozici jsou i dvě šicí dílny.

Vynikající podmínky pro pěstitelské práce jsou dány rozsáhlým školním pozemkem se dvěma skleníky a odbornou učebnou pro přípravné práce.

V současné době je škola pro výuku pracovního vyučování předzásobena dostatečným množstvím spotřebního materiálu. Materiálové zabezpečení tohoto předmětu je však organizačně i finančně stále náročnější. Rodiče v tomto směru se školou stále méně spolupracují.

Učební pomůcky, odborné publikace i metodický materiál pro výuku tohoto předmětu mají vyučující k dispozici v dostatečném množství a jsou jimi využívány.

ČŠI hodnotí materiálně-technické podmínky pro výuku pracovního vyučování jako vynikající.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Pravidelné zařazení pracovního vyučování v průběhu týdne je u naprosté většiny tříd dodrženo. Podle pohlaví je výuka diferencována od 6. ročníku. Blokované uspořádání hodin (dvou a tříhodinové lekce) je respektováno.

Počty žáků ve skupinách pracovního vyučování jsou přiměřené. Minimální počet ve skupině je pět, maximální počet je devět žáků.

Umístění pracovních stolů v dílnách umožňuje plné využití jejich pracovní plochy, žáci mají zajištěn k práci dostatečný prostor i osvětlení.

Sociální zázemí je vyhovující, u dílen je k dispozici šatna i umývárna. Žáci při práci využívali pracovní oděv.

Režim přestávek je upraven tak, aby žáci mohli přestávku po třetí vyučovací hodině trávit mimo budovu školy.

V hospitovaných hodinách vyučující respektovali psychohygienické zásady vyučování (větrání, relaxační cvičení, možnost odpočinku při jednostranném zatížení apod.) Bezpečnosti a ochraně zdraví žáků při práci věnovali vyučující dostatečnou pozornost.

Úroveň dodržování psychohygienických podmínek v hodinách pracovního vyučování hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

3 Hodnocení personálních podmínek

Všichni učitelé, kteří vyučují na zvláštní škole, splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené právní normou. Příznivá je i věková struktura vyučujících, průměrný věk je 40 let.

Pro výuku pracovního vyučování na II. stupni (dílečné práce) je využito i specializace tří vyučujících, kteří mají v aprobaci základy průmyslové výroby nebo technické práce.

Personální podmínky hodnotí ČŠI jako vynikající.

4 Plnění učebních osnov

Všichni vyučující mají zpracovány tematické plány učiva. V těchto plánech však není zahrnut celý rozsah praktických činností, které doporučují učební osnovy. Nejsou např. zařazeny práce s posuvným měřítkem, řezání závitů, nýtování (dílečné práce, chlapci, 7. až 9. ročník). Namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že ne vždy jsou vybrané činnosti stanovené těmito plány realizovány. Z kontroly záznamů v třídních knihách (8. a 9. roč., chlapci) vyplynulo, že se vyučující v rámci dílečných prací soustředí především na dřevo, a to na úkor ostatních materiálů a praktických činností s těmito materiály (kovy, plasty). Kontrolou tematických plánů učiva a porovnáním zápisů v třídních knihách byly zjištěny nesrovnalosti také v 6. ročníku (dívky). Chybí práce s dřevem, kovem, plasty, nejsou zařazeny některé činnosti tematického celku osobní hygiena a zdravotní výchova.

Ve zbývajícím období školního roku by bylo vhodné zařadit do výuky především ty praktické činnosti, které nebyly s žáky doposud probány.

Plnění učebních osnov vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnotí ČŠI jako spíše podprůměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Kvalita vyučování byla posuzována na základě 9 hospitací uskutečněných v pracovním vyučování na I. i II. stupni zvláštní školy.

ČŠI pozitivně hodnotí připravenost všech vyučujících na vyučování, jejich organizační a metodickou práci v průběhu navštívených hodin.

Na I. stupni měly sledované hodiny klasickou stavbu, vyučující velmi dobře organizovala práci v odděleních (1. a 4. ročník). Vhodně střídala samostatnou a přímou práci. Úkoly podle schopností žáků diferencovala i v rámci jednotlivých ročníků. Často do pracovní činnosti vkládala relaxační cvičení doprovázené rytmickými říkadly. Velmi dobře pracovala s výrazovými prostředky řeči, průběžným hodnocením práce žáků udržovala jejich zájem a aktivitu. V závěru vyučování byl ponechán žákům dostatečný prostor na úklid a zhodnocení výsledků práce, které bylo velmi motivující.

Na II. stupni všichni učitelé velmi důsledně vedli žáky ke správnému postoji, držení a manipulaci s pracovními nástroji, snažili se o maximální názornost při předvádění pracovních činností. Využívali především samostatnou individuální práci žáků se společným námětem, kterou průběžně kontrolovali, v případě potřeby zařazovali doplňkové instruktáže. Dokázali využít drobných chyb při práci některých žáků k jejich předcházení u ostatních. Použité formy a metody práce byly adekvátní zvolenému tématu. Individuální přístup byl řešen zadáváním dalších činností schopnějším žákům, jejich pověřováním pomocí žáků méně zručným. V případě dívek také zadáváním jednodušších a méně náročných úkolů.

Cenné bylo průběžné hodnocení práce žáků ze strany vyučujících a jejich pozornost a pomoc, kterou věnovali slabším žákům.

Vzhledem k tomu, že pro tento předmět nejsou vydány učebnice a cílem pracovního vyučování je nejen vytváření psychomotorických dovedností, ale i získání určitých vědomostí o vlastnostech materiálu, pracovních postupech apod., považuje inspekce skutečnost, že nejsou zavedeny žákovské sešity (kromě žákyň 9. ročníku) za nepříznivou. Namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že žákovské knížky nejsou využívány k průběžnému informování rodičů o výsledcích žáků v hodinách pracovního vyučování (9. roč. - chlapci).

Kvalita vyučování je na základě provedených hospitací hodnocena jako spíše nadprůměrná až nadprůměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Výsledky vyučování v jednotlivých hospitovaných hodinách odpovídaly schopnostem a možnostem jednotlivých žáků. U většiny chlapců byla patrná značná samostatnost i zručnost v práci s používanými nástroji. U děvčat byly pozorovány dobré návyky v udržování čistoty, pořádku a kultury stolování. Kladem vyučovacích hodin na II. stupni byly pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky a učiteli, všichni žáci pracovali aktivně a se zájmem.

Dovednosti žáků i vystavené výrobky svědčí o systematické práci vyučujících pracovního vyučování a jejich snaze, dovést žáky k uplatnění se v životě.

Poměrně často však škola řeší nevhodné chování některých žáků, objevují se i případy poškozování vybavení školy. Tyto negativní projevy jsou často důsledkem špatných rodinných vztahů žáků.

Inspekce hodnotí školu z hlediska výsledků vyučování jako spíše nadprůměrnou.

7 Výroční zpráva

Výroční zpráva za rok 1997/1998 popisuje dostatečně všechny oblasti činnosti školy v souladu se zákonem. Byla projednána na poradě pracovníků školy 1. září 1998 a odeslána zřizovateli.

Z hlediska obsahové úrovně je výroční zpráva hodnocena jako průměrná.

ZÁVĚRY

- Vynikající materiálně-technické a personální podmínky školy pro výuku pracovního vyučování.
- V dodržování psychohygienických podmínek při vyučování nebyly zjištěny nedostatky.
- V plnění učebních osnov se vyučující nesoustředí na všechny stanovené materiály a celý rozsah praktických činností (6. - 9. ročník).
- Kvalita vyučování je na základě uskutečněných hospitací hodnocena jako spíše nadprůměrná až nadprůměrná.

